

Tweede Kamer der Staten-Generaal
T.a.v. Vaste commissie OCW
mevrouw O.C. Tellegen
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Plaats/datum:
Utrecht, 29 november 2017

Kenmerk:
2017-128604/RdB

Onderwerp:
Begrotingsbehandeling OCW 2018

Geachte mevrouw Tellegen,

Het kabinet heeft met haar regeerakkoord 'vertrouwen in de toekomst' haar plannen gelanceerd voor de komende jaren, met daarbij veel aandacht voor het primair onderwijs. Positief zijn wij over het voornemen van het kabinet om de fusietoets af te schaffen. Daarnaast wordt het makkelijker om in het primair onderwijs zieke leraren te vervangen: het primair onderwijs krijgt een uitzondering op de ketenregeling van de Wet werk en zekerheid. Wij vragen uw kamer erop toe te zien dat dit op korte termijn doorgevoerd wordt. De nood is hoog: het afgelopen schooljaar is één op de tien leerlingen in het primair onderwijs één of meerdere dagen naar huis gestuurd omdat er geen invalleerkracht beschikbaar was.

Binnenkort behandelt u de onderwijsbegroting voor 2018. Namens de Stichting van het Onderwijs hebben wij in het gesprek met uw kamer reeds opgeroepen dat de doelmatigheidskorting in zijn geheel van tafel moet. Deze structurele bezuiniging overschaduwde de extra investeringen die het kabinet doet om de salarissen van leraren te verhogen en de werkdruk te verminderen. De basisbekostiging in het primair onderwijs is al jaren niet op orde, nog een bezuiniging hier bovenop is onacceptabel. Korthedshalve verwijs ik u verder naar deze brief. Daarnaast geven wij u graag de volgende punten ter overweging mee:

Lerarentekort eis PO-front: verhogen salaris en verminderen werkdruk

In 2025 verwachten we in het primair onderwijs een tekort van tienduizend fulltime leraren. Het regeerakkoord benoemt dit tekort niet (zie ook de bijlage "Over het lerarentekort: Feiten en fabels (deel)oplossingen onder de loep"). Dat baart ons zorgen. De nood is hoog. Zo hoog dat op 5 oktober 2017 90.000 leraren staakten voor minder werkdruk en meer salaris. Het kabinet trekt weliswaar extra geld uit voor het verminderen van werkdruk en meer salaris, maar dit is niet genoeg en het geld komt te laat. Middelen voor het verminderen van de werkdruk moeten eerder beschikbaar komen.

- Voor het PO-front is het uitgangspunt dat het door het kabinet toegezegde bedrag slechts een begin is en er zo snel mogelijk invulling komt van de geëiste 1,4 miljard euro: € 900 miljoen voor salaris, € 500 miljoen voor werkdrukbestrijding.
- Daarnaast wil het PO-front dat politiek Den Haag zich zo breed mogelijk uitspreekt tegen de loonkloof tussen het primair en voortgezet onderwijs.

Kansengelijkheid en onderwijsachterstanden

De PO-Raad ziet in de plannen van het nieuwe kabinet weinig terug van het wegwerken van onderwijsachterstanden en het bestrijden van kansenongelijkheid. In het regeerakkoord wordt jaarlijks € 15 miljoen extra uitgetrokken voor het wegwerken van onderwijsachterstanden terwijl het budget daalde van € 425 miljoen in 2011 naar € 280 miljoen in 2018. Door deze bezuinigingen op onderwijsachterstanden dreigt het kabinet af te breken wat voorscholen en het primair onderwijs juist hebben opgebouwd. Voorscholen zullen sluiten, extra zomerscholen en schakelklassen zullen opgeheven worden en leraren zullen ontslagen worden.

- Wij vragen uw kamer om het budget voor onderwijsachterstandenbeleid weer terug te brengen naar het macrobudget van 2011.

Ontbreken visie op de ontwikkeling van jonge kinderen

Er is de afgelopen jaren zeer breed bepleit dat niet langer het systeem van onderwijs en kinderopvang centraal moet staan, maar de ontwikkeling van kinderen zelf. Onder meer de SER, PO-Raad, VNG, kinderopvangorganisaties, Sociaal Werk Nederland en de Taskforce samenwerking onderwijs en kinderopvang hebben de afgelopen jaren voor de invoering van een dergelijke basisvoorziening gepleit. Nu wordt een dergelijke ontwikkeling nog vaak gehinderd door wet- en regelgeving en waar wel dergelijke voorzieningen zijn, zijn ze vaak niet toegankelijk voor alle kinderen. In het regeerakkoord lijkt er in het geheel niet stilgestaan te worden bij deze belangrijke wensen van veel maatschappelijke organisaties.

- Wij vragen uw kamer om de intensivering t.a.v. VVE én de kinderopvangtoeslag te benutten om een basis ontwikkelrecht voor alle jonge kinderen mogelijk te maken.

Basisbekostiging is niet op orde: parlementair onderzoek naar toereikendheid bekostiging primair onderwijs

Om alle kinderen te helpen hun talenten te ontwikkelen, is het belangrijk dat de basisbekostiging op orde is. Schoolbesturen in het primair onderwijs maken zich zorgen over de toenemende discrepantie tussen de bekostiging en de kosten van en ambities voor het onderwijs. De bekostiging die scholen vanuit het Rijk ontvangen, moeten in relatie staan tot de eisen die aan scholen worden gesteld en de kosten die scholen maken om goede onderwijskwaliteit te kunnen garanderen. Een te krappe bekostiging van het primair onderwijs leidt op termijn tot afnemende onderwijskwaliteit.

Uit de analyse 'Een confrontatie tussen de eisen, kosten en bekostiging in het primair onderwijs' van SEO Economisch Onderzoek (2017) komt naar voren dat de bekostiging niet in de pas lijkt te lopen met de ambities van de politiek, de samenleving en het onderwijsveld zelf. De verhouding tussen de bekostiging, kosten en de (aanvullende) eisen zijn daarom toe aan een grondige herziening.

Het onderzoek van Berenschot, in opdracht van het ministerie van OCW, bevestigt de constatering van schoolbesturen en SEO dat de bekostiging niet in lijn is met de opdracht

waarvoor scholen gesteld worden. Berenschot stelde begin 2017 vast, dat de bekostiging voor materiele instandhouding 35% te laag ligt. Dit correspondeert met een bedrag van € 375 miljoen structureel per jaar.

- Wij vragen de kamer in dit kader het primair onderwijs te bekostigen conform Wpo artikel 113 2^e lid: de programma's van eisen moeten voldoen "aan de redelijke behoeften van een in normale omstandigheden verkerende school".
- In lijn met het advies uit het SEO rapport vraagt de PO-Raad naar een parlementair onderzoek naar de toereikendheid van de bekostiging.

De leden van de PO-Raad hebben onlangs de Strategische agenda 2018 2021 vastgesteld '*Samen werken aan goed onderwijs*'. Het is de taak van de school om leerlingen te helpen zich optimaal te ontwikkelen. Dat vraagt om steengoede leraren die dag in dag uit met passie onderwijs geven en die zichzelf continu blijven ontwikkelen. Dat vraagt om bevlogen schoolleiders die met hun schoolteams en ouders het onderwijs naar hun eigen visie kunnen organiseren. En het vraagt om scholen en schoolbesturen die samenwerken met al die partijen die rondom het kind staan. Want alleen samen kom je verder.

Dit kan het primair onderwijs alleen bewerkstelligen als aan één keiharde voorwaarde wordt voldaan: een passende bekostiging. Verwachtingen die politiek en samenleving hebben van het onderwijs lopen steeds verder uit de pas met de bekostiging die hier tegenover staat. En komt er geld bij, dan zitten hier steeds weer nieuwe taken en verantwoordelijkheden aan verbonden. Het is een hele prestatie dat ons onderwijs het met een bekostiging onder het gemiddelde internationaal bezien nog altijd boven gemiddeld goed doet. Maar dat kunnen we niet volhouden. Goed onderwijs krijgt niemand cadeau. Het vraagt om serieuze investeringen door de overheid.

Met vriendelijke groet,

Rinda den Besten
voorzitter PO-Raad